

багатополарності); існуючий перегляд прийнятих норм і правил, що регулюють поведінку держав, їх об'єднань, а також неурядових організацій в наднаціональній сфері (структурне і функціональне розширення Північноатлантичного блоку). На початку XXI століття одним із найважливіших напрямів мирних змін стало політичне і міжнародно-правове забезпечення тенденцій глобалізації.

Ініціатором політичних змін будь-якого типу, як правило, виступає меншість суспільства, що нав'язує іншим громадянам власну думку. Навіть у випадку революції, мобілізуючої маси людей, багато її учасників не повною мірою усвідомлюють цілі своїх дій. Оцінюючи стан суспільства в дані періоди, можна говорити про те, що більшість включаються до підтримки тих чи інших змін через бажання самоствердження або страх насилля, рідше — через небажання самовідчуження від системи.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бєбик В.М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика: [Монографія]. – К.: МАУП, 2000. – 384 с.
2. Политология: учебник / А.Ю. Мельвиль [и др.]. – М.: Московский государственный институт международных отношений (Университет) МИД России, ТК Велби, Издательство Проспект, 2008. – 618 с.
3. Політологічний енциклопедичний словник / Урядник В.П. Горбатенко; За ред. Ю.С. Шемшученка, В.Д. Бабкіна, В.П. Горбатенка. – 2-е вид., доп. і перероб. – К.: Генеза, 2004. – 736 с.
4. Теория политики: Учебное пособие / Под ред. Б.А. Исеева. – СПб.: Питер, 2008. – 464 с.

Ременець О. В.

ПРОБЛЕМА ПОВСЯКДЕННОСТІ В КОНТЕКСТІ ФІЛОСОФСЬКО-АНТРОПОЛОГІЧНИХ КОНЦЕПЦІЙ

Стаття посвячена аналізу проблеми повсякденності в філософській антропології і розмовам про сутність даного феномена в контексті найбільш відомих філософсько-теоретических концепцій.

Дослідження повсякденного світу становить особливу і одну з найбільш цікавих тем сучасної гуманітаристики. Але в теоретичних розробках видатних вчених, філософів категорія «повсякденність» не досить чітко окреслена, наприклад: «Повсякденність людини - це і є його внутрішній життєвий світ, об'єктивовані зовні» [10, с. 61]. Тому основною проблемою, що виникає при роботі з даною категорією, є її широта і об'єктивність. Кожен другий автор, який намагається дати визначення поняттю «повсякденність», використовує прикметники «синкретично», «універсальний» і т.п. Так, І.Т. Касавін і С.П. Щавелев (історик і соціолог) в дослідженні «Повсякденність і альтернативні світи» стверджують, що «саме синкретизм повсякденності і утворює її специфіку» [5, с. 80]. Але є й інша проблема, яку можна безпосередньо пов'язати з труднощами тлумачення змісту даної категорії. Вона полягає в тому, що замість конкретних суджень щодо повсякденності можна зустріти, що вона має «специфічний», «своєрідний», «особливий» характер, але в чому саме полягає ця своєрідність, прямо не роз'яснюється.

Нарешті, третя і, можливо, найпоширеніша проблема у визначенні «повсякденності» складається у свідомо негативних конотаціях цього терміна, звідси буденний світ заздалегідь розглядається як «ерозія», «приниження», навіть «тріхопадіння» істинної людської реальності. Починаючи ще з античності, ми зустрічаємо твердження що до заперечення можливості існування істинного знання в емпіричній реальності.

Отже, повсякденність - це така реальність, де ми ніяк не можемо виступати в ролі абсолютно вільних монад і абсолютно індивідуальних унікумів. Більше того, повсякденність, це простір, в якому проблема людини розглядається через призму певних категорій, типу анонімність, невизначеність тощо, які стають причинами втрати власної індивідуальності та унікальності людини.

Біля витоків подібних підходів до повсякденності стоїть видатний вчений, філософ Макс Вебер [2], який користувався оціночним визначенням цієї категорії, а саме «вихолощена повсякденність» і вважав, що процес «оповсякденнювання» тотожний занепаду і деградації високої культури.

Але щоб зрозуміти природу повсякденності, треба слідувати рекомендаціям «Діалектики міфу» А.Ф. Лосєва [7] стати на позицію самого суб'єкта повсякденності, який навряд чи вважає себе істотою примітивною. Необхідні не статистично-соціологічні або універсально-психологічні моделі пояснення, але рефлексія і самоаналіз. Адже людина, так чи інакше, включена в простір повсякденності і, «опускаючи» конотації терміна «повсякденність», людина здійснює своєрідне перенесення провини і відповідальності - з себе на іншого.

На противагу превентивно-критичній установці щодо повсякденності В.Корнєв [6], наприклад, пропонує стратегію рефлексивного аналізу цієї сфери як «особистої знеособленості», «власної розгубленості». Буде справедливо, як вважає автор, якщо першою умовою розуміння буденності стане пошук ступеня, рівнів і форм своєї власної приналежності до повсякденного життя. У поясненні необхідно слід звернути увагу на ефект притягання-відштовхування суб'єкта повсякденності з усіма викликами і флуктуаціями сучасного маскульту: моди, кінематографа, реклами, мережі Інтернет тощо. Ця пропонується стратегія близька з гуссерлівською теорією інтернальності (саме після гуссерлівського прориву до інтрасуб'єктивності життєвого світу тема повсякденності для феноменології стає ключовою), принципами герменевтики, прийомами екзистенціальної та персоналістичної філософії XX ст. М Хайдегер залучає її до аналітики фундаментальної онтології. А Шюц розробляє соціологію повсякденності як дисципліну, що вивчає перехід від інтимного переживання окремого суб'єкта до типізації соціальної структури, що об'єктивується у «точках перетину» практичних цілей та інтеракцій індивідів. Але не тільки феноменологи зосереджуються на аналізі даної теми. У традиції лінгвістичного аналізу А.Вітгенштейн звернувся до буденної мови, аргументувавши її самостійне значення. Також можна пов'язати цю установку з теорією архетипів і колективного несвідомого К.-Г. Юнга або зі знаменитим концептом Ж. Лакана «Я - це інше». Адже очевидним виграшним моментом аналітичної психології або структурного психоаналізу є встановлення сфер і способів зіткнення особистого і колективного людського буття, з'єднаних загальними снами, фантазіями, мовними механізмами і т.п.

З точки зору семіотики, повсякденність - це область багатих для наукового аналізу конотацій, це метатекст і метамова. Нарешті, виходячи з найбільш загальних принципів сучасної філософської антропології повсякденність - це топос не абстрактного, але конкретного та практичного гуманізму. Інтерпретуючи ідеї Х.-Г. Гадамера [3], можна сказати, що «об'єктивне», «стороннє» розуміння знакового феномена повсякденності, так само як і філософського тексту, прагнуло б на ділі до «нуля» розуміння, бо воно виходило б з ілюзії можливості якогось чисто технічного, не ангажованого мовою, стереотипами та іншими «ідолами» пізнання.

Тема повсякденності увійшла до сфери наукового інтересу і вже встигла набути рис традиційності. Почали з'являтися дослідження з проблем побутової культури, способу життя в різні епохи, концепції філософського осмислення повсякденності. Виходить на перший план аналіз основних ознак повсякденності, зокрема таких як невизначеність, анонімність, біографічність, історичність стабільність і які ми визнали першим науковим кліше стосовно даної теми.

Як стверджує в роботі «Суспільство споживання» Ж. Бодрійяр, повсякденне життя не є просто сумою повсякденних факторів і дій, проявом банальності і повторення, вона є система інтерпретації. ... Повсякденність є з об'єктивної точки зору тотальною бідною і залишковою, але в іншому сенсі вона є торжествуючою і ейфорійною в її прагненні до тотальної автономізації та переінтерпретації світу «для внутрішнього споживання» [1, с. 16]. Ще далі йде В.Н. Сиров, показуючи, що у сфері повсякденного буття взагалі перестають працювати бінарні опозиції типу: форма-зміст, ілюзорне-реальне, вища-нижче і т.п. З точки зору цього автора, буденна свідомість існує не в межах певного топосу, але в якості якоїсь трансфертної зони, обмінного пункту. Ось чому не слід пов'язувати повсякденність з тотально споживчим і егоїстичним ставленням до світу. В ній присутня рутинність, монотонність, жертвування та обмеження, коли на бажання ставляться межі. Але вони обумовлені не внутрішнім контролем, а силою і опором зовнішніх об'єктів. Тому відношенням, що конкретизує цю своєрідну діалектику взаємодії зі світом, можна вважати відношення обміну. Все стає осмисленим лише тоді, коли вкладається в схему: даю і отримую ... Тому мова моралі сучасної культури, що виросла на християнстві та творчості І.Канта, сприймається повсякденністю як нісенітниця або обман. Це посилюється й тим, що сам обмін корелюється з наочністю, тобто лише те, що володіє формою наочності, може засвідчити факт звернення обміну [8, с. 156].

Таким чином, на противагу негативно-оцінним концепціям повсякденності, ми пропонуємо розглядати цю сферу стандартизованих різноманітних мовних і комунікативних практик, пізнавальних і поведінкових прийомів. Повсякденність - це сфера не високого і не низького буття, але самодостатнього побуту, який виявляє свій креативний потенціал через для-себе-наочність [6].

Отже, в ситуації осягнення повсякденних істин, як і культурно-історичних традицій, справжня проблема полягає не в досягненні точного і стерильного «об'єктивного» знання, але в рефлексивній корекції ступеня власної ангажованості, в розумінні принципів цієї обумовленості для історичної, філософської або повсякденної свідомості.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бодрийяр, Ж. *Обществопотребления* / Ж. Бодрийяр. - М.: Республика, Культурная Революция, 2006. - 272с.
2. Вебер, М. *Вибрані твори* / М. Вебер. - М.: Мысль, 1990. - 540с.
3. Гадамер, Х.-Г. *Истина и метод. Основы философии герменевтики* / Х.-Г. Гадамер. - Пер. с нем. Общ. ред. и вступ. ст. Б. Н. Бессонова. - М.: Прогресс, 1988. - 704 с.
4. Золотухіна-Аболина, Е.В. *Повсякденність і інші світи досвіду* / Е.В. Золотухіна-Аболина. - Ростов н / Д.: Феникс, 2003. - 268с.
5. Касавін, І.Т. *Аналіз повсякденності* / І.Т. Касавін, С.П. Щавельєв. - М.: Наука, 2004. - 437с.
6. Корнев В.В., *Известия Алтайского государственного университета. № 2. Барнаул: изд. Алт. гос. ун-та, 2008. - С. 85-90.*
7. Лосев, А.Ф. *Эстетика Возрождения* / А.Ф. Лосев. - М.: Мысль, 2001. - 558 с.
8. Сиров, В.Н. *О статусе и структуре повседневности (методологические аспекты)* / В.Н. Сиров // *Личность. Культура. Общество.* - М. - 2000. - Т. 2. - Спец. вып. 1 (6). - С. 24-47
9. Хайдеггер, М. *Буття і час* / М. Хайдеггер. - М.: Республика, 1993. - 447с.
10. Шубіна, М.П. *Про поняття і природу повсякденності* [Електронний ресурс] / М.П. Шубіна // *Известия Уральского государственного университета.* - 2006. - № 42. - http://proceedings.usu.ru/?base=mag/0042%2804_01-2006%29&xsl=showArticle.xslt&id=a05&doc=/Content.jsp

УДК 2-264:37

Рук С.

ДЖЕРЕЛА ВИНИКНЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ МІФІВ

В статті определяються источники возникновения и функционирования мифологических сюжетов в образовательно-педагогическом пространстве. **Ключевые слова:** мифология, педагогический миф, образовательное пространство.

In the article the sources of origin and functioning of mythological plots are determined in educationally-pedagogical space. Keywords: mythology, pedagogical myth, educational space.

Деякі сучасні дослідники не просто вивчають педагогічні аспекти міфологічного світогляду, а пропонують виділити педагогічну міфологію як окрему галузь теоретичного знання. У цьому випадку педагогічна міфологія зможе стати розділом педагогіки, який розглядатиме існування педагогічної реальності, побудованої на окремих неадекватних уявленнях – педагогічних міфах. Цей науковий напрям досліджуватиме сутність, джерела, причини виникнення та специфіку функціонування педагогічних міфів у культурно-історичному контексті. Нині педагогічна міфологія як сфера теоретичного знання не виділена в окремий розділ педагогіки. «Разом з тим її виділення доцільно: адже вона дозволяє ширше аналізувати зміст конкретної діяльності педагогів,